

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน
ข้อมูล ณ วันที่ ๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมรรถพล ขอดเตชะ
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน
โทรศัพท์ ๐๙๓-๑๓๒-๖๓๔๔ Line ๐๙๓-๑๓๒-๖๓๔๔
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖ ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
คณะ/สาขาวิชา คณะรัฐศาสตร์ สาขา บริหารรัฐกิจ
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๗๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ลำไย
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
๒.๑ แปลงเรียนรู้การทำลำไยคุณภาพ
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
๓.๑ การลดต้นทุนการผลิต
๓.๒ การทำลำไยคุณภาพ
๓.๓ การจัดการผลผลิต
๓.๔ ระบบน้ำในแปลงลำไย

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๑.๑ หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิต
- ๔.๑.๒ หลักสูตร มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร
- ๔.๑.๓ หลักสูตร บัญชีครัวเรือนและบัญชีฟาร์ม
- ๔.๑.๔ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย (การผลิตลำไยคุณภาพ)
- ๔.๑.๕ หลักสูตร การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๒.๑ หลักสูตร เศรษฐกิจพอเพียง
- ๔.๒.๒ หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๔.๓.๑ หลักสูตร การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไย (การผลิตลำไยคุณภาพ)

วัตถุประสงค์ ผลิตลำไยให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค

การผลิตลำไยคุณภาพ

๑) การให้น้ำ : ระยะออกดอกและดอกเริ่มบานควรเริ่มให้น้ำเล็กน้อยเมื่อดอกบานและเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ระยะดอกบาน ระยะติดผลขนาดเล็ก เปลือก เมล็ดและเนื้อพัฒนา ระยะพัฒนาผล ระยะผลโตเต็มที่ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอหากฝนไม่ตก ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิตงดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว ๗ - ๑๐ วัน

๒) การราดสารโปแตสเซียมคลอไรด์ : ก่อนการราดสารฯ ต้องงดการให้น้ำ เพื่อให้ใบสะสมอาหารควรพ่นปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๕๒ - ๓๔ อัตรา ๑๐๐ - ๑๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗ - ๑๐ วัน จากนั้น ก็ทำการราดสารอัตรา ๘๐๐ - ๑,๐๐๐ กรัมต่อต้น ต้องกวาดใบลำไยเข้าไว้ใต้โคนต้นก่อน ราดเสร็จก็ใช้ใบลำไยคลุมโคนต้นลำไยต่อเพื่อรักษาความชื้นให้แก่ต้นลำไย

๓) การให้ปุ๋ย แบ่งเป็น ๕ ระยะ ดังนี้

- ระยะหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐ - ๒๐ กิโลกรัมต่อต้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ กับ ๔๖-๐-๐ สัดส่วน ๑:๑ อัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัมต่อต้น
- ระยะใบแก่ พ่นปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๕๒-๓๔ อัตรา ๑๐๐ - ๑๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗-๑๐ วัน หากต้นไม่สมบูรณ์ พ่นปุ๋ยเคมีสูตร ๑๐-๕๒-๑๗ หรือ ๑๐-๔๒-๑๐ อัตรา ๓๐ - ๔๐ กรัม หรือ ๒๐ - ๓๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ระยะติดผลขนาดเล็ก เปลือก เมล็ด และเนื้อมีการพัฒนา ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ผสม ๔๖-๐-๐ สัดส่วน ๑ : ๑ อัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัมต่อต้น
- ระยะผลโตเต็มที่ ก่อนเก็บเกี่ยว ๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น

๔.) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงลำไย

- ระยะออกดอกและดอกเริ่มบาน ควรเฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย เช่น หนอนกินดอก หนอนเจาะก้านดอก มวนลำไย เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง หากพบควรใช้สารชีวภัณฑ์หรือสารเคมีกำจัดทันทีตามคำแนะนำ
- ระยะดอกบาน เฝ้าระวังและป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ พ่นอิมิดาโคลพริต อัตรา ๘ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗ วัน
- ระยะติดผลขนาดเล็ก เปลือก เมล็ดและเนื้อพัฒนา เฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย เช่น หนอนเจาะซั้วผล พ่นสารคาร์บาริล อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง พ่นน้ำมันปิโตรเลียมสเปรย์ออยล์ ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร กำจัดมดแดงที่เป็นพาหะเพลี้ย
- ระยะพัฒนาผล ป้องกันกำจัดเพลี้ยหอย และเพลี้ยแป้งที่ซอผล
- ระยะผลโตเต็มที่ เฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย ผีเสื้อมวนหวานใช้เหยื่อขุบสารคาร์บาริล เพลี้ยแป้ง ให้ตัดเผาทำลายหรือพ่นคาร์บาริล กำจัดมดที่เป็นพาหะ หากพบค้างคาว ควรใช้ตาข่ายไนลอนกันดักจับ
- ระยะแตกใบอ่อน ๒ ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย เช่น ไรลำไย พ่นกำมะถันผง อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๑-๒ ครั้ง ห่างกัน ๔ วัน แมลงค่อมทอง หนอนคืบ หนอนม้วนใบและหนอนบุงกินใบ ฉีดพ่นด้วยคาร์บาริล อัตรา ๔๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หนอนเจาะกิ่ง ให้ตัดกิ่งเผาทำลาย และใช้คลอร์ไพริฟอส ๑ - ๒ มิลลิลิตร ฉีดเข้ารูแล้วอุดด้วยดินเหนียว

๕) การตัดแต่งกิ่ง ตัดแต่งกิ่งทันทีหลังเก็บเกี่ยวผลแล้ว โดยเน้นทรงเปิดกลางพุ่ม เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้ดี และกำจัดกิ่งที่เป็นโรค

๖) การปรับปรุงคุณภาพผล ราคาซื้อขายลำไยสดของผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับขนาดผลและสีผล เพื่อให้ได้ลำไยมีคุณภาพ เราต้องทำให้ต้นลำไยสมบูรณ์ก่อนการราดสารไปแตสเซียมคลอเรต โดยเน้นการพ่นแคลเซียมโบรอนผสมสารป้องกันกำจัดโรคพืชทุกครั้งตั้งแต่ระยะติดผลจนถึงระยะผลโตเต็มที่ ห่างกัน ๗ - ๑๐ วันครั้ง จะทำให้ผลลำไยสีเหลืองทองเป็นที่ต้องการของตลาด การเพิ่มขนาดผลควรตัดซอผลลำไยให้เหลือแค่ ๖๐ ผลต่อซอ

๗) การรดน้ำก่อนออกดอก การรดการให้น้ำก่อนการออกดอกสำคัญมาก เพื่อให้ต้นลำไยสะสมคาร์โบไฮเดรตและหยุดการเจริญเติบโตของกิ่งใบและดอก เพราะตอนราดสารไปแตสเซียมคลอเรต รากลำไยจะดูดสารไปแตสเซียมคลอเรตได้อย่างเต็มที่เพราะขาดน้ำจึงต้องการน้ำพอดี ทำให้ลำไยออกดอกสม่ำเสมอ

๘) การคลุมโคนต้น หลังตัดแต่งกิ่งลำไยเสร็จก็ใช้ใบลำไยคลุมดินใต้ต้นลำไย แล้วใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายที่เรามาขยายเองพ่นเพื่อช่วยเร่งการสลายใบลำไยให้กลายเป็นใบได้เร็วขึ้น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดในฐานะประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเชียงกลาง มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมจัดทำแผนฯ โดยมีวิธีการและแนวทางดังนี้

๕.๑ เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของจังหวัด รวมถึงนำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะจากมุมมองของ ศพก. และเกษตรกรในพื้นที่

๕.๒ นำเสนอข้อมูลและสถานการณ์การผลิตลำไยในพื้นที่ โดยรวบรวมข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการผลิตลำไยในพื้นที่ เช่น สถานการณ์ผลผลิตและคุณภาพ ต้นทุนการผลิตและราคาตลาด ปัญหาและอุปสรรค เช่น ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช, ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน, ปัญหาการตลาด ความต้องการและศักยภาพของเกษตรกร เช่น ความสนใจในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้, ความต้องการฝึกอบรมเฉพาะทาง, ศักยภาพในการขยายผลผลิต

๕.๓ ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการสนับสนุน จากข้อมูลและประสบการณ์ในพื้นที่ โดยจะเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการผลิตลำไยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนยิ่งขึ้น เช่น

- การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ระบบให้น้ำอัจฉริยะ, การใช้โดรนเพื่อสำรวจและดูแลแปลง
- การพัฒนาช่องทางการตลาด แนะนำแนวทางการเชื่อมโยงตลาดทั้งในและต่างประเทศ, การส่งเสริมการแปรรูปลำไยเพื่อเพิ่มมูลค่า
- การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์และ GAP เสนอมาตรการจูงใจและสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาผลิตลำไยอินทรีย์หรือตามมาตรฐาน GAP

๕.๔ เป็นตัวแทนเกษตรกรในการสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยจะทำหน้าที่เป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่ไปยังคณะกรรมการ เพื่อให้มั่นใจว่าแผนที่จัดทำขึ้นนั้นตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร

๕.๕ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการความร่วมมือและทรัพยากรในการขับเคลื่อนแผนฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. หรือ "แผนราย ศพก." เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีกระบวนการ ดังนี้

- ๑) การจัดทำแผน จะต้องการประเมินสถานการณ์และศักยภาพของ ศพก. ก่อนเริ่มต้นจัดทำแผน จะมีการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของ ศพก. อย่างรอบด้าน. รวมถึงการทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- ๒) การวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกร การสำรวจความต้องการและปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้หลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ของ ศพก. ตอบโจทย์ได้อย่างแท้จริง
- ๓) การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้และกิจกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการ จะนำมาออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ ทั้งหลักสูตรหลัก หลักสูตรบังคับ และหลักสูตรเสริม รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมต่างๆ ที่เหมาะสมกับสินค้าหลักของ ศพก. และปัญหาที่เกษตรกรประสบ
- ๔) การกำหนดแผนปฏิบัติงานและงบประมาณ กำหนดรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และประมาณการงบประมาณที่จำเป็น
- ๕) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงแผนได้อย่างทันทั่วทั้งผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ประกอบด้วย การจัดทำแผนราย ศพก. เป็นกระบวนการที่มีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน เพื่อให้แผนมีความสมบูรณ์และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ประกอบด้วย
 - ๑) ประธาน ศพก. หรือเกษตรกรต้นแบบ ในฐานะประธาน ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ มีบทบาทนำในการริเริ่มและขับเคลื่อนกระบวนการจัดทำแผน โดยนำประสบการณ์และความเชี่ยวชาญมาใช้
 - ๒) คณะกรรมการ ศพก. ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรแกนนำ ปราชญ์ชาวบ้าน และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น ตรวจสอบความถูกต้อง และให้การสนับสนุน.
 - ๓) เกษตรกรเครือข่าย/สมาชิก ศพก. การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกรในพื้นที่เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้แผนที่จัดทำขึ้นสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรส่วนใหญ่
 - ๔) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัด มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำทางวิชาการ ข้อมูลนโยบาย และช่วยเหลือในการประสานงานต่างๆ
 - ๕) หน่วยงานภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร อาจถูกเชิญให้เข้าร่วมให้ข้อมูลหรือข้อเสนอแนะ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจหลักในการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีนั้น มาจากหลายปัจจัยหลายๆ อย่าง สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความต้องการที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวและสร้างความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

ในอดีต การทำสวนลำไยยังคงพึ่งพาปัจจัยภายนอกและภูมิอากาศที่ไม่แน่นอนเป็นอย่างมาก ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่สม่ำเสมอ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูงจากปัจจัยการผลิตที่ใช้ตามความเคยชิน ไม่ได้อิงหลักวิชาการ ส่งผลให้รายได้ไม่คงที่และบางครั้งก็ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แรงกดดันจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำในช่วงฤดูผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง หากเรายังคงทำแบบเดิม ๆ เราจะไม่มีความหลุดพ้นจากวงจรเดิม ๆ ได้เลย จากนั้นจึงเริ่มนำหลัก

วิชาการและเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ มีผลผลิตที่ดีกว่า มีต้นทุนที่ลดลง และสามารถควบคุมคุณภาพของลำไยได้ดีขึ้น และหันมาทำลำไยสดซึ่งราคาดีทำให้มีรายได้ที่มั่นคงกว่า อีกทั้ง ได้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ทำให้ได้เปิดโลกทัศน์และเห็นถึงศักยภาพของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรใหม่ๆ ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกษตรกรอย่างเราเผชิญอยู่ได้จริง ทั้งเรื่องการจัดการดิน น้ำ โรคพืช และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ความเชื่อมั่นในวิทยาการสมัยใหม่ และความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเกษตรของตัวเองให้เป็นอาชีพที่ยั่งยืน มีรายได้ดี และสามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ในชุมชนได้ จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผมตัดสินใจเริ่มต้นปรับเปลี่ยนสู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีอย่างจริงจัง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาและความท้าทายหลักที่ผลักดันให้ต้องหันมาทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาปรับใช้ในการผลิตลำไย มีดังนี้

๑. ความผันผวนของผลผลิตและคุณภาพลำไย ในอดีตผลผลิตลำไยที่ได้ไม่สม่ำเสมอในแต่ละปี บางปีผลผลิตน้อยเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน หรือปัญหาการออกดอกติดผลไม่ดีเท่าที่ควร บางครั้งขนาดผลไม่ได้มาตรฐาน
๒. ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และค่าแรงงานปรับตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นอย่างมาก
๓. ปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง สภาพอากาศที่แปรปรวน ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง น้ำท่วม อากาศหนาวจัด หรือร้อนจัดผิดปกติ ล้วนส่งผลกระทบต่อ การออกดอก การติดผล และการเจริญเติบโตของลำไย ทำให้การวางแผนการผลิตยากขึ้นและมีความเสี่ยงสูง

ปัญหาและความท้าทายเหล่านี้เป็นตัวเร่งให้ต้องแสวงหาวิธีการใหม่ๆ ในการทำสวนลำไย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้การผลิตมีความแม่นยำมากขึ้น ลดความเสี่ยง เพิ่มผลผลิต และคุณภาพ ลดต้นทุน และสามารถแข่งขันในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำเกษตรต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ จึงมีนักวิชาการจากหลากหลายหน่วยงานมาให้ความรู้ และได้มีการนำหลักวิชาการมาใช้ในดูแลรักษาลำไยในแต่ละระยะ หรือแต่ละเดือน การนำหลักวิชาการ ปฏิบัติการดูแลรักษาลำไย มาประยุกต์ใช้จะต้องเข้าใจในกระบวนการผลิตลำไยครบทุกขั้นตอนและที่สำคัญเข้าใจแล้วต้องปฏิบัติให้ได้ตามแผนปฏิบัติดูแลรักษาลำไยรายเดือน เพื่อให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพ ดังนี้

เดือน	ระยะพัฒนา	การปฏิบัติดูแลรักษา
มกราคม	ออกดอกและ ดอกเริ่มบาน	๑. เริ่มให้น้ำเล็กน้อยเมื่อดอกบานและเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ๒. ฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย - หนอนกินดอก พ่นด้วย ไฮเปอร์เมทริน ๑๐ % - หนอนเจาะก้านดอก พ่นด้วย - มวนลำไย พ่นด้วยคาร์บาริล - เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง พ่นด้วยบิวเวอเรีย หรือไวด์ออย ๓. หากต้นไม่สมบูรณ์พ่นปุ๋ยเคมีทางใบ เช่น ๑๐-๔๕-๑๐ หรือ ๑๐-๕๒-๑๗ หรือ ๑๕-๓๑-๑๕ อัตรา ๓๐-๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
กุมภาพันธ์	ระยะดอกบาน	๑. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ๒. หากแมลงช่วยผสมเกสรมีน้อย ให้นำผึ้งมาเลี้ยง หรือล่อแมลงวันมาช่วยผสมเกสร ๓. ฝ้าระวังและป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ พ่น อิมิดาโคลพริต อัตรา ๘ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗ วัน
มีนาคม - เมษายน	ระยะติดผลขนาดเล็ก เปลือก เมล็ด และ เนื้อพัฒนา	๑. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ๒. ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ผสม ๔๖-๐-๐ สัดส่วน ๑ : ๑ อัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัมต่อต้น ๓. ฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย เช่น หนอนเจาะขั้วผล พ่นสารคาร์บาริล อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง พ่นน้ำมันปิโตรเลียมสเปรย์ออยล์ ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร กำจัดมดแดงที่เป็นพาหะเพลี้ย
พฤษภาคม - มิถุนายน	ระยะพัฒนาผล	๑. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอหากฝนไม่ตก ๒. ค้ำยันกิ่งช่วยพยุงไม่ให้กิ่งติดผลตกมากจะทำให้กิ่งฉีกหัก ๓. ป้องกันกำจัดเพลี้ยหอย และเพลี้ยแป้งที่ข่อผล
กรกฎาคม	ระยะผลโตเต็มที่	๑. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอหากฝนไม่ตก ๒. ฝ้าระวังและป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย - ผีเสื้อมวนหวาน ใช้เหยื่อพิษซุบสารคาร์บาริล - เพลี้ยแป้ง ให้ตัดเผาทำลายหรือพ่นคาร์บาริล กำจัดมดที่เป็นพาหะ ๓. หากพบค้างคาว ควรใช้ตาข่ายไนลอนกันดักจับ ๔. ก่อนเก็บเกี่ยว ๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อต้น
กรกฎาคม- สิงหาคม	ระยะเก็บเกี่ยว ผลผลิต	๑. จัดให้มีการให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ๒. ไม่ควรใช้มือหักข่อผล

เดือน	ระยะพัฒนา	การปฏิบัติดูแลรักษา
กันยายน	ระยะหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต	๑. ตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่งลดการทำลายของโรคและแมลง ๒. เก็บตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์ความสมบูรณ์ดิน ๓. ใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงต้นหลังเก็บเกี่ยวผล - ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐-๒๐ กิโลกรัมต่อต้น - ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ กับ ๔๖-๐-๐ สัดส่วน ๑:๑ อัตรา ๑-๒ กิโลกรัมต่อต้น ๔. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ
ตุลาคม	ระยะแตกใบอ่อน	๑. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ๒. ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูลำไย เช่น - ไรลำไย พ่นกำมะถันผง อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๑ - ๒ ครั้ง ห่างกัน ๔ วัน - แมลงค่อมทอง หนอนคืบ หนอนม้วนใบ และหนอนบู่ก้นใบ พ่นคาร์บาริล อัตรา ๔๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร - หนอนเจาะกิ่ง ให้ตัดกิ่งเผาทำลาย
พฤศจิกายน-ธันวาคม	ระยะใบแก่	๑. งดการให้น้ำ ใส่ปุ๋ยทางดินสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๔ - ๘ ชีดต่อต้น ๒. พ่นปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๕๒-๓๔ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร จำนวน ๒ ครั้ง ห่างกัน ๗-๑๐ วัน ๓. หากต้นไม่สมบูรณ์ พ่นปุ๋ยเคมีสูตร ๑๐-๕๒-๑๗ หรือ ๑๐-๔๒-๑๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กรัม หรือ ๒๐-๓๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

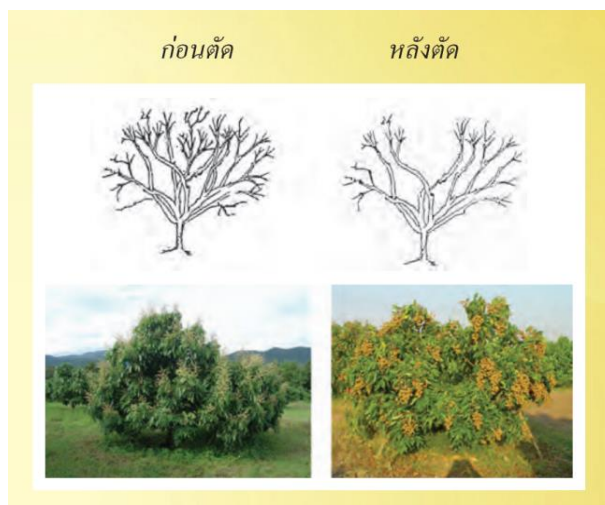
๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การนำหลักวิชาการ ปฏิทินการดูแลรักษาลำไย มาประยุกต์ใช้จะต้องเข้าใจในกระบวนการผลิตลำไยครบทุกขั้นตอนและที่สำคัญเข้าใจแล้วต้องปฏิบัติให้ได้ตามแผนปฏิบัติดูแลรักษาลำไยรายเดือน เพื่อให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพ มีการประยุกต์ใช้ในหลายขั้นตอน เช่น

เทคนิคการตัดแต่งกิ่งลำไย

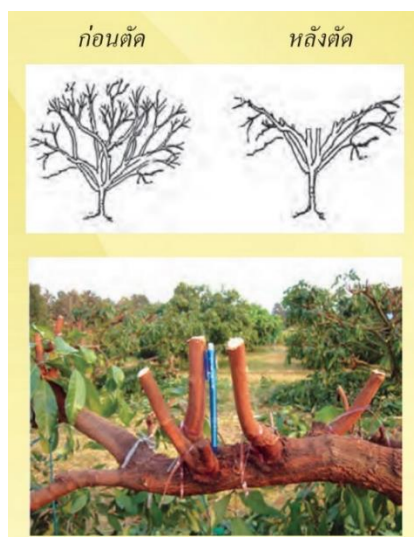
การตัดกิ่งลำไยทรงใดจึงจะถูกต้องเหมาะสมซึ่งเป็นการยากที่จะกำหนดรูปทรงของต้นลำไยที่แน่นอน เพราะลำไยแต่ละสวนมีอายุต้น รูปทรงและระยะปลูกแตกต่างกัน การเรียนรู้เทคนิคการตัดแต่งกิ่งทำให้รู้เทคนิคในการลงมือปฏิบัติได้จริงในการตัดแต่งกิ่ง อุปกรณ์การตัดแต่งกิ่ง ได้แก่ เลื่อยตัด และ กรรไกรตัดแต่งกิ่ง ทรงพุ่มที่นิยม ได้แก่ ทรงเปิดกลางพุ่ม และ ทรงผ่าซีกหางยว ร่วมกัน โดยจะพิจารณา ตัดแต่งกิ่งแล้วแต่ลักษณะของต้น

ทรงเปิดกลางพุ่ม จะตัดกิ่งที่อยู่กลางทรงพุ่มออก ๒-๕ กิ่ง เพื่อลดความสูงของต้น และให้แสงแดดส่องเข้าในพุ่ม จากนั้นตัดกิ่งที่อยู่ด้านในทรงพุ่มที่ไม่ได้รับแสง และตัดกิ่งที่มีขนาดใหญ่ทางด้านข้างของทรงพุ่มออกบ้าง เพื่อให้แสงส่องเข้าไปในทรงพุ่ม ตัดกิ่งที่ถูกโรคและแมลงทำลาย กิ่งที่ไขว้กันกิ่งซ้อนทับและกิ่งที่ชี้ลง

ทรงพุ่มทรงพุ่ม

ตัดกิ่งที่อยู่ตรงกลางพุ่มออกให้หมดเหลือเฉพาะกิ่งที่เจริญในแนวนอน จากนั้นจะเกิดกิ่งใหม่ขึ้นตามกิ่งหลักที่เจริญในแนวนอนเรียกกิ่งที่เกิดขึ้นว่า กิ่งกระโดงหรือกิ่งน้ำค้าง ภายหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตตัดกิ่งกระโดงให้เหลือตอยาว ๓ - ๕ นิ้ว เพื่อกระตุ้นการแตกใบและควบคุมความสูงของทรงพุ่ม

ประโยชน์ของการตัดแต่งกิ่งลำไย

๑. การตัดแต่งกิ่ง เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถเร่งแตกใบอ่อนที่มีผลทำให้ต้นลำไยฟื้นตัวได้เร็ว
๒. ควบคุมความสูงของทรงพุ่ม เพื่อให้ทรงพุ่มเตี้ย ทำให้ง่ายต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตและสะดวกต่อการดูแลรักษา
๓. ลดการระบาดของโรคและแมลง ทรงพุ่มโปร่งทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดสามารถส่องเข้าไปในทรงพุ่มจะช่วยลดการระบาดของโรคและแมลง
๔. ต้นลำไยตอบสนองต่อสารคลอเรต การตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง แสงส่องเข้าไปในทรงพุ่มจะช่วยให้ต้นลำไยตอบสนองต่อสารโพแทสเซียมคลอเรตได้ดี
๕. ผลผลิตคุณภาพดี ต้นลำไยที่มีทรงพุ่มทึบ ถ้าหากออกดอกและมีการติดผลดกส่งผลให้ลำไยมีผลขนาดเล็ก ผลผลิตคุณภาพต่ำ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยน พันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การให้น้ำและปุ๋ยลำไย

การให้น้ำและปุ๋ยลำไยอย่างถูกต้องเหมาะสมจะทำให้ผลผลิตลำไยมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังทำให้ ประหยัดค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิตโดยรวมลดลง ซึ่งมีข้อแนะนำในการปฏิบัติ ดังนี้

การให้น้ำลำไย

๑. การให้น้ำลำไยช่วงต้นเล็กระยะ ๑-๒ ปีแรก การให้น้ำแก่ต้นลำไยในระยะ ๑-๒ ปีแรกหลังปลูก โดยทั่วไปแล้วปริมาณน้ำที่ต้องการในปีแรกประมาณ ๒๐ ลิตร/ต้น/ครั้ง ห่างกัน ๔-๗ วัน โดยรดให้รอบต้นกว้าง ๐.๕ เมตร ส่วนปีที่สองควรให้น้ำประมาณ ๖๐ ลิตรต่อครั้ง ห่างกัน ๔-๗ วัน โดยรดให้รอบต้นกว้าง ๑.๐ เมตร ทั้งนี้ เกษตรกรจะต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมในแต่ละระยะของการให้น้ำชนิดของดินและความสามารถในการอุ้มน้ำ ของดิน ถ้าดินเป็นดินทรายควรให้น้ำถี่กว่าดินเหนียว

๒. การให้น้ำลำไยที่ให้ผลผลิตแล้ว แบ่งออกเป็น ๒ ช่วง คือ

๒.๑ ระยะการเจริญทางกิ่งและใบ ซึ่งตรงกับช่วงฤดูฝน การให้น้ำจึงไม่ค่อยมีความจำเป็นมาก แต่ ถ้าฝนทิ้งช่วงจะต้องให้น้ำเพื่อไม่ให้ลำไยชะงักการเจริญเติบโต ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึง ธันวาคม ควรงดการให้น้ำเพื่อป้องกันการแตกใบอ่อนและเป็นการสร้างโอกาสให้ลำไยออก ดอกในฤดูมากขึ้น แต่ถ้าไม่ต้องการให้ลำไยออกดอกในฤดู ควรให้น้ำในช่วงนี้ด้วย เพื่อช่วยให้ ลำไยแตกและลดการออกดอกในฤดู

๒.๒ ระยะการออกดอกติดผล ควรเริ่มให้น้ำเมื่อลำไยแทงช่อดอกมากกว่าร้อยละ ๖๐ ของทรงพุ่ม และมีความยาวของช่อมากกว่า ๓ นิ้ว การให้น้ำครั้งแรกควรให้เพียงเล็กน้อย จากนั้นจึงให้ใน ปริมาณที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการของต้นลำไย สำหรับปริมาณการให้น้ำแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่ กับสภาพภูมิอากาศและคุณสมบัติของดินที่สามารถอุ้มน้ำไว้ให้ต้นลำไยใช้ได้ในความลึก ๓๐ เซนติเมตร

ตารางปริมาณการอุ้มน้ำของดิน (ระดับความลึก ๓๐ เซนติเมตร) ของทรงพุ่มลำไยขนาดต่างๆ

เนื้อดิน	เส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม (เมตร)						
	2	3	4	5	6	7	8
ปริมาณน้ำที่ต้องการ (ลิตร)							
1. ร่วนทราย	110	250	440	690	990	1,346	1,760
2. ร่วน	170	370	650	1,030	1,490	2,020	2,640
3. ร่วนเหนียว และเหนียว	180	400	720	1,120	1,610	2,190	2,860
4. ดินเหนียว แลร่วนสีแดง ในที่ดอน	140	310	550	860	1,240	1,680	2,200

การให้ปุ๋ยลำไย

การให้ปุ๋ยเคมีสำหรับต้นลำไยในระยะต่างๆ ของการเจริญเติบโต เนื่องจากปัจจุบันปุ๋ยมีราคาแพงการให้ปุ๋ยจำเป็นต้องให้โดยอาศัยค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืชซึ่งแบ่งเป็นได้ ๒ ระยะ คือ

๑. การให้ปุ๋ยในระยะการเจริญทางกิ่งและใบ ตั้งแต่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตจนถึงก่อนออกดอกมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - ๑.๑ การให้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ที่สลายตัวแล้ว อัตรา ๑๐-๓๐ กิโลกรัมต่อต้น
 - ๑.๒ การให้ปุ๋ยเคมี ธาตุอาหารที่พืชต้องการมากในระยะนี้ คือ ธาตุไนโตรเจน และโพแทสเซียม ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการใช้ จึงกำหนดอัตราที่เหมาะสมโดยสัมพันธ์กับขนาดพุ่มสูตรปุ๋ยที่เกษตรกรนิยมใช้ คือ สูตร ๔๖-๐-๐, ๑๕-๑๕-๑๕ และ ๐-๐-๖๐ ดังนี้

ตารางแสดงปริมาณปุ๋ยเคมีที่ควรให้แก่ลำไยในแต่ละครั้งของการแตกใบ (กรัมต่อต้น)

เส้นผ่าศูนย์กลาง ทรงพุ่ม (เมตร)	สูตรปุ๋ย		
	46-0-0	15-15-15	0-0-60
1	16	12	9
2	32	23	15
3	75	53	40
4	150	100	80
5	260	180	140
6	430	290	230
7	650	450	370

๒. การให้ผลลำไยในระยะติดผลถึงเก็บเกี่ยว อัตราการให้ปุ๋ยขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตต่อต้น เช่น ถ้าติดผลมากก็ใส่มาก ติดผลน้อยก็ลดปริมาณลง โดยแบ่งใส่ ๒-๓ ครั้ง ในปริมาณเท่า ๆ กัน ดังนี้

ตารางแสดงปริมาณปุ๋ยที่ควรให้แก่ลำไยในระยะติดผลและเก็บเกี่ยว (กรัมต่อต้น)

ปริมาณผลผลิต ที่คาดว่าจะได้ (กก./ต้น)	สูตรปุ๋ย		
	46-0-0	15-15-15	0-0-60
50	450	480	440
100	900	960	880
200	1,800	1,920	1,800

นอกจากการให้ปุ๋ยลำไยโดยอาศัยข้อมูลความต้องการธาตุอาหารในระยะการพัฒนาด่างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรมีการวิเคราะห์ดินในสวนก่อนให้ปุ๋ย เพื่อทราบถึงปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน ตลอดจนเพื่อให้ได้มีการปรับปรุงดินก่อนใส่ปุ๋ย ทำให้ลำไยสามารถใช้ปุ๋ยได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิเคราะห์ดิน				คำแนะนำการใช้ปุ๋ย									ปริมาณ ปุ๋ยที่ใช้ ทั้งหมด (กก.)
				46-0-0			18-46-0			0-0-60			
pH	N	P	K	กรัม/ ต้น/ปี	อัตรา (กก./ไร่)	จำนวน (กก.)	กรัม/ ต้น/ปี	อัตรา (กก./ไร่)	จำนวน (กก.)	กรัม/ ต้น/ปี	อัตรา (กก./ไร่)	จำนวน (กก.)	
5.2	ต่ำ	สูง มาก	ต่ำ มาก	3000	75	375	500	12.5	62.50	2,300	57.5	287.5	725

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ลำไย พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๖ (ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ลำไย มีต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๗ ดังนี้

๑.๑) ค่าจ้างตัดแต่งกิ่ง	เป็นเงิน ๑๒,๘๗๕ บาท
๑.๒) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน ๗,๘๐๐ บาท
๑.๓) ค่าฮอร์โมน	เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท
๑.๔) ค่าแรงตัดหญ้า	เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท
๑.๕) ค่าแรงพ่นยา	เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท
๑.๖) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท
๑.๗) ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๕๙,๒๐๐ บาท
๑.๘) ค่าแรงตนเอง	เป็นเงิน ๑๗,๒๕๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๑๑๗,๐๗๕ บาท

รวมต้นทุนการผลิต ๗,๓๑๗.๑๙ บาท/ไร่

รายได้ ๒๓,๑๒๕ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ การจำหน่ายลำไย

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๗๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่ได้รับกับตนเอง การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ทำให้ได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

- ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพสม่ำเสมอ การจัดการสวนลำไยตามหลักวิชาการ ตั้งแต่การบำรุงดิน การให้น้ำ และการจัดการธาตุอาหารอย่างถูกช่วงเวลา ทำให้ต้นลำไยเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และที่สำคัญคือคุณภาพของผลผลิตดีขึ้น ขนาดผลได้มาตรฐาน รสชาติดี ซึ่งตอบโจทย์ความต้องการของตลาด.

- ต้นทุนการผลิตลดลง การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ลดปริมาณการใช้ที่ไม่จำเป็นลงได้มาก ส่งผลให้ต้นทุนโดยรวมลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน.
- รายได้มั่นคงและเพิ่มขึ้น เมื่อผลผลิตมีคุณภาพดีและต้นทุนลดลง ทำให้มีรายได้ที่มั่นคงและมากขึ้นกว่าเดิม. นอกจากนี้ คุณภาพของผลผลิตยังช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง ทำให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม.

๒. ประโยชน์ที่ได้รับกับเกษตรกรรายอื่น เกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้ ศพก. ทำให้ได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่ ได้แก่

- มีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่ายและเชื่อถือได้ เกษตรกรในพื้นที่สามารถเข้ามาเรียนรู้จากแปลงจริง และสอบถามปัญหาได้โดยตรง ทำให้พวกเขามีโอกาสเข้าถึงความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัยได้อย่างสะดวก
- ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การนำเสนอความรู้จากประสบการณ์จริงและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เกษตรกรรายอื่นเกิดความมั่นใจและเห็นภาพชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปได้และสร้างประโยชน์ได้จริง
- ลดความเสี่ยงในการลองผิดลองถูก การที่เกษตรกรรายอื่นสามารถเข้ามาดูงานและนำเทคนิคไปปรับใช้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายไปกับการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง
- เกิดการรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนความรู้ การเข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง

๓. ประโยชน์ที่ได้รับกับชุมชน ผลสำเร็จจากการดำเนินงานของ ศพก. ส่งผลในวงกว้างต่อชุมชน ดังนี้

- เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งขึ้น เมื่อเกษตรกรส่วนใหญ่ในชุมชนมีผลผลิตเพิ่มขึ้น มีคุณภาพดีขึ้น และมีต้นทุนลดลง ทำให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ส่งผลให้กำลังซื้อในชุมชนเพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น
- ยกระดับคุณภาพผลผลิตของชุมชน ชื่อเสียงด้านคุณภาพของลำไยจากชุมชนเป็นที่ยอมรับมากขึ้น และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตได้
- เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในพื้นที่ ศพก. กลายเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกร ภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในงานกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ในแปลงลำไยได้นำระบบให้น้ำแบบสปริงเกลอร์ ซึ่งช่วยให้สามารถใช้น้ำได้ประหยัด ลดการสูญเสียจากการระเหยและการไหลบ่าทิ้งไปอย่างเปล่าประโยชน์ รวมถึงการกักเก็บและจัดการน้ำฝน ซึ่งได้สร้างบ่อน้ำขนาดเล็กในพื้นที่แปลงเกษตรเพื่อใช้กักเก็บน้ำฝนในช่วงฤดูฝน ซึ่งเป็นวิธีการอนุรักษ์น้ำที่สำคัญสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ทำให้ลดการพึ่งพาน้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ และลดผลกระทบต่อแหล่งน้ำในชุมชน

๒. การลดการใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ ได้เปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมีทั้งหมดมาเป็นการใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างจำกัดและเหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งช่วยฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว และลดการสะสมของสารเคมีในดินและแหล่งน้ำ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน แทนที่จะพ่นยาฆ่าแมลงแบบหว่านแห ได้นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการควบคุมศัตรูพืชอย่างตรงจุดมากขึ้น เช่น การใช้กับดักแมลง, การใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรคและแมลง, หรือการใช้โดรนเพื่อสำรวจแปลงและพ่นยาเฉพาะจุดที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งลดปริมาณการใช้สารเคมีในพื้นที่แปลงเกษตรและลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม.

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การปลูกพืชคลุมดิน ในบางส่วนของแปลง ได้ปลูกพืชตระกูลถั่วเป็นพืชคลุมดินเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และช่วยสร้างระบบนิเวศขนาดเล็กที่ดึงดูดแมลงที่เป็นประโยชน์ เช่น ผีเสื้อ และแมลงตัวห้ำตัวเบียน รวมถึงการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ เศษกิ่งไม้ใบไม้จากการตัดแต่งกิ่งและเศษซากพืชที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวจะถูกนำมาบดเป็นปุ๋ยหมัก หรือนำมาใช้คลุมโคนต้นเพื่อเพิ่มความชื้นให้กับดิน ซึ่งเป็นการหมุนเวียนทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และลดการเผาทำลายซึ่งเป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการผลิตลำไยแบบครบวงจร ศพก. ได้กลายเป็นแหล่งศึกษาดูงานที่สำคัญสำหรับเกษตรกรในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง โดยมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่ครอบคลุมตั้งแต่การผลิตลำไยตามหลักวิชาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ไปจนถึงการตลาดและการแปรรูป ทำให้เกษตรกรได้รับความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ยกย่องคุณภาพผลผลิตของชุมชน การส่งเสริมการผลิตลำไยตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) ทำให้ผลผลิตที่มาจากชุมชนมีคุณภาพและปลอดภัย เป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภคมากขึ้น สร้างการมีส่วนร่วมและการบูรณาการ ศพก. ได้ทำหน้าที่เป็นเวทีกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ (เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร) และภาคเอกชน เพื่อร่วมกันวางแผนและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย ศพก. เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตลำไยที่ทันสมัย เกษตรกรในพื้นที่และจากต่างจังหวัดสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและเรียนรู้จากแปลงสาธิตจริง ทำให้เห็นภาพและเข้าใจเทคนิคต่างๆ ได้ง่ายกว่าการเรียนรู้จากตำราเพียงอย่างเดียว เชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ การจัดอบรมและศึกษาดูงานยังเป็นโอกาสให้เกษตรกรได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งในการช่วยเหลือและสนับสนุนกันในการพัฒนาการผลิต นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ในงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การจัดอบรมหรือถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งมีผลสำเร็จที่ประจักษ์ดังนี้

- เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหการผลิตลำไย เกษตรกรในพื้นที่สามารถเข้ามาปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในแปลงของตนเองได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโรคและแมลงศัตรูพืช, อาการขาดธาตุอาหาร, หรือปัญหาการออกดอกติดผล ผมจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโดยการวิเคราะห์ปัญหาจากประสบการณ์จริง และให้คำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที
- เป็นช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและเป็นตัวแทนของเกษตรกรในการรับฟังและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาที่ต้องอาศัยการแก้ไขจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ปัญหาด้านราคาผลผลิต ปัญหาการตลาด หรือการขาดแคลนน้ำ ซึ่งผมจะนำปัญหาเหล่านี้ไปนำเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรถือเป็นบทบาทสำคัญของ ศพก. ซึ่งช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ทันสมัยและเชื่อถือได้ โดยมีผลสำเร็จที่ประจักษ์ดังนี้

- ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญ เช่น ราคาผลผลิต การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ และเทคโนโลยีใหม่ๆ จากหน่วยงานราชการและแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อนำมาเผยแพร่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่
- ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการที่เข้าใจง่าย ทำหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองและถ่ายทอดข้อมูลทางวิชาการที่ซับซ้อนให้กลายเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในแปลงของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่รู้สึกว่าการเป็นเรื่องไกลตัวอีกต่อไป
- ให้คำปรึกษาปัญหาด้านวิชาการ เกษตรกรสามารถเข้ามาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านวิชาการได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโรคและแมลงที่ไม่ทราบสาเหตุ หรือปัญหาการจัดการดินและน้ำที่ไม่ถูกต้อง ผมจะใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้จาก ศพก. ไปสู่การปฏิบัติจริงในแปลงของเกษตรกร เป็นหัวใจสำคัญที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของศูนย์ โดยมีช่องทางและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

ช่องทางในการขยายผล

๑. ศพก. จัดอบรมหลักสูตรต่างๆ เช่น หลักสูตรการตัดแต่งกิ่ง, การจัดการโรคและแมลง หรือการให้น้ำและปุ๋ย โดยเน้นการปฏิบัติจริงในแปลงสาธิตของ ศพก. ทำให้เกษตรกรได้ลงมือทำและเห็นผลลัพธ์ด้วยตนเอง

๒. การเป็นที่ปรึกษาและลงพื้นที่จริง ให้คำปรึกษาและลงพื้นที่เยี่ยมชมแปลงของเกษตรกรในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คำแนะนำเฉพาะเจาะจงกับสภาพปัญหาในแปลงของแต่ละคน ทำให้การ แก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เกษตรกรในชุมชนที่นำองค์ความรู้จาก ศพก. ไปปฏิบัติได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

- ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น เกษตรกรที่นำเทคนิคการจัดการลำไยตามหลักวิชาการไปใช้ สามารถเพิ่มผลผลิตต่อต้นได้ และได้ลำไยที่มีขนาดใหญ่และมีคุณภาพสม่ำเสมอ เป็นที่ต้องการ ของตลาด.
- ต้นทุนการผลิตลดลง การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำจาก ศพก. ช่วยลด การใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและมีกำไรเพิ่มขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การเป็น ศพก. ที่ประสบความสำเร็จไม่ได้จำกัดอยู่แค่การพัฒนาตัวเอง แต่ยังหมายถึงการเป็นส่วน หนึ่งในการขับเคลื่อนการเกษตรของชุมชนและพื้นที่โดยรวม ซึ่งได้มีส่วนร่วมในบทบาทสำคัญดังนี้

๑. ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกรในชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเกษตร อำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยจะนำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรไปหารือกับ เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดการจัดทำแผนงานและโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่
๒. ร่วมเป็นคณะกรรมการและทีมงานพัฒนา ได้รับความไว้วางใจให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการใน ระดับต่างๆ ทั้งในระดับชุมชนและระดับจังหวัด เพื่อร่วมวางแผนและให้ข้อเสนอแนะในการ พัฒนาภาคการเกษตร เช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการด้านการเกษตรของจังหวัด
๓. เป็นแหล่งฝึกอบรมและสถานที่จัดกิจกรรม ศพก. ได้เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมต่างๆ ของ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น การอบรมเกษตรกร, การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) และการสาธิตการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรใหม่ๆ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ทั้งหมด โดยเป็นผู้ประสานงานหลัก ระหว่างเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่าง ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ร่วมกับคณะกรรมการในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานและหลักสูตรการเรียนรู้ที่ตอบเจตน์อย่างแท้จริง บริหารจัดการและกำกับดูแลการ ดำเนินงาน ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และบริหารจัดการทรัพยากรที่มี อยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการเป็นตัวแทนของเกษตรกรในการสะท้อนปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายและการสนับสนุนต่างๆ สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริงของเกษตรกรในพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการนำพาเกษตรกรในชุมชนให้ก้าวข้ามวิธีการทำเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การที่ได้เห็นเกษตรกรนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างหนึ่ง

มีความภาคภูมิใจในฐานะผู้สร้างอาชีพที่มั่นคง เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมสามารถเป็นอาชีพที่มั่นคงและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนได้จริง ทำให้คนรุ่นใหม่ในชุมชนเริ่มหันมาสนใจอาชีพนี้มากขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การได้ทำหน้าที่เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำให้มีโอกาสแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในชุมชนทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ความเป็นผู้นำในรูปแบบทางการมาจากตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ ได้แก่

- ประธาน ศพก. ในฐานะประธาน มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและกำกับดูแลการดำเนินงานของ ศพก. ทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผน กำหนดนโยบาย ไปจนถึงการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ เพื่อให้ศูนย์สามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมาย

- คณะกรรมการและตัวแทนต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้ง เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและจังหวัด เพื่อร่วมวางแผนและให้ข้อเสนอแนะด้านการเกษตร ซึ่งทำให้เสียงของเกษตรกรในพื้นที่ถูกนำไปพิจารณาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

๒. ความเป็นผู้นำในรูปแบบไม่เป็นทางการ นอกเหนือจากตำแหน่งทางการแล้ว การแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในรูปแบบไม่เป็นทางการ

- ประชาชนชาวบ้านและที่ปรึกษา ผมได้รับการยอมรับจากเกษตรกรในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตลำไย ทำให้เกษตรกรจำนวนมากเข้ามาขอคำปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในแปลงของตนเอง ซึ่งการให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิดนี้

- ผู้สร้างแรงบันดาลใจ การที่ผมได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตร ทำให้เกษตรกรรายอื่นเห็นภาพชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ และเกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาอาชีพของตนเองตาม

- ผู้ประสานงานในชุมชน ใช้ความสัมพันธ์ที่ดีกับทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่รัฐในการเป็นผู้ประสานงานและไกล่เกลี่ยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเรื่องการเกษตร ทำให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขด้วยความเข้าใจและเป็นมิตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การดำเนินงานเป็น ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ ต้องอาศัยการเสียสละทั้งเวลา แรงกาย และทรัพย์สินส่วนตัว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยเฉพาะต่อเกษตรกรและชุมชน ซึ่งการเสียสละเหล่านี้ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ ศพก. สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น

- การเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรให้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ ทั้งในช่วงเวลาทำการและนอกเวลาทำการ

- การเสียสละพื้นที่และปัจจัยการผลิต ได้แบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งในแปลงเกษตรของตัวเองเพื่อใช้เป็นแปลงสาธิตและแปลงทดลองสำหรับ ศพก. ทำให้เกษตรกรที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาดูงานและลงมือปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งปันปัจจัยการผลิตบางส่วน เช่น กิ่งพันธุ์ หรือข้อมูลเทคนิคในการผลิต ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ

- การเสียสละทรัพย์สินส่วนตัว ในบางครั้ง การดำเนินงานของ ศพก. อาจมีค่าใช้จ่ายบางส่วนที่ต้องใช้เงินทุนส่วนตัวในการดำเนินการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์เล็กๆ น้อยๆ สำหรับการอบรม หรือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อไปเป็นวิทยากร ซึ่งก็ยินดีที่จะสนับสนุนโดยไม่หวังผลตอบแทน

- การเป็นเกษตรกรต้นแบบไม่ได้หมายความว่าต้องสมบูรณ์แบบเสมอไป แต่หมายถึงการเป็นผู้ที่พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การอุทิศตนเพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ และนำมาทดลองใช้ในแปลงของตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ถือเป็นการเสียสละที่สำคัญอย่างยิ่ง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"ทำวันนี้ให้ดีที่สุด" ข้อคิดนี้เป็นหลักการที่ยึดถือในการดำเนินชีวิตและทำงานมาโดยตลอด เพราะเชื่อว่าทุกๆ วันที่เราได้ลงมือทำคือโอกาสในการพัฒนาตนเองและสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นจริง หากเราทุกคนทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดในทุกๆ วัน เราจะสามารถสร้างความสำเร็จที่ยั่งยืนให้กับตนเอง ชุมชน และภาคการเกษตรของประเทศได้อย่างแน่นอน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวปิยรัตน์ ธีราธรรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวนิลาวรรณ สุโรพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวจิตลาภัทร ธิฆาวงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้การถอดบทเรียนแบบ การเล่าเรื่อง (storytelling) และการสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

การดำเนินงานถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบและ ศพก. พบปัญหาและอุปสรรคบางประการ ดังนี้

๑. ปัญหาด้านเวลา เกษตรกรต้นแบบมีภารกิจในการดูแลแปลงเกษตรของตนเองอย่างเต็มเวลา ทำให้มีเวลาจำกัดในการให้ข้อมูลและเข้าร่วมกระบวนการถอดบทเรียนอย่างเต็มที่

๒. ความซับซ้อนของข้อมูล ข้อมูลด้านการเกษตรบางส่วนมีความซับซ้อน เช่น รายละเอียดทางวิชาการเกี่ยวกับธาตุอาหารพืช หรือการจัดการโรคและแมลง ทำให้การถอดบทเรียนให้ครอบคลุมและเข้าใจง่ายเป็นเรื่องที่ท้าทาย

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก

อำเภอ เชียงกลาง จังหวัด น่าน

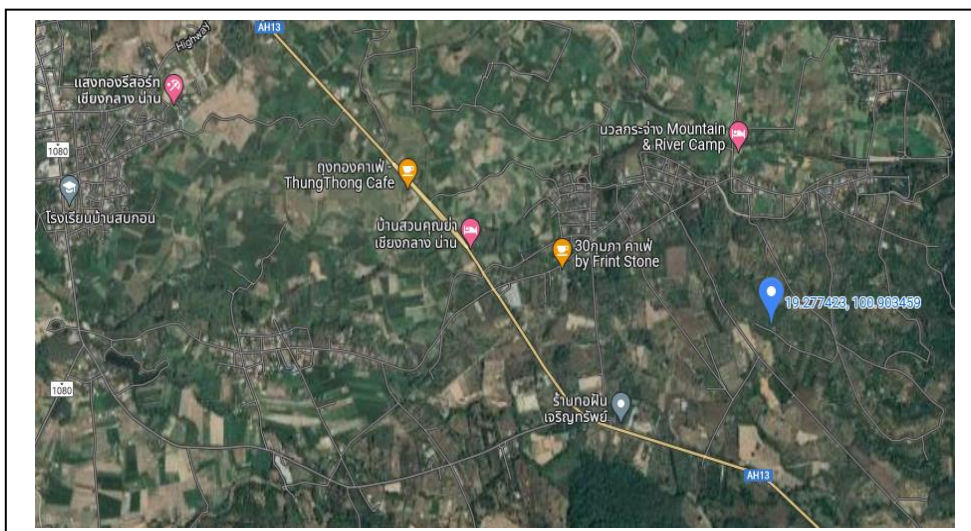
ชื่อศูนย์ : ศูนย์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลำไยคุณภาพมาตรฐานการส่งออก อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

สินค้าหลัก : ลำไย

สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ ๔ ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

พิกัด : Latitude ๑๙.๒๗๗๓๗๑° Longitude ๑๐๐.๙๐๒๕๓๑° X = ๖๙๙๙๗๘ , Y = ๒๑๓๒๖๑๕ (Zone ๔๗)

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมรรถพล ขอดเตชะ

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖

ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๓ ๑๓๒๖๓๔๔ Line ๐๙๓-๑๓๒-๖๓๔๔

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๒๘ หมู่ที่ ๔ ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะ/สาขาวิชา คณะรัฐศาสตร์ สาขา บริหารรัฐกิจ

ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

แปลงเรียนรู้ลำไย

ฐานเรียนรู้ และหลักสูตรเรียนรู้

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก.

